

[Gorbačovovo prohlášení k situaci v Aghánistánu]

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[1988.2 \(strojopis\)](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[1988.2 \(strojopis\)](#)

◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 9. 2. 1988

◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 9. 2. 1988

[Gorbačovovo prohlášení k situaci v Afghánistánu]

88/199 – 88/200

880209

V dnešních novinách je uveřejněno Gorbačovo prohlášení k situaci v Afghánistánu, kde se praví: „Jinou věcí je národní usmíření a vytvoření koaliční vlády. To je čistě vnitřní afghánská záležitost. Mohou ji řešit pouze sami Afghánci, i když patří k různým táborům, dokonce protichůdným. Naznačuje-li nám však někdo, že Sovětský svaz se prý musí zúčastnit příslušných jednání, a dokonce s třetími státy, odpovídáme rozhodně a jasně: Promiňte, to není naše věc. A vaše také ne.“ (*Lidová demokracie* 9. 2. 88, s. 2). Tím se měla sovětská vláda řídit v minulosti. Protože však došlo k vojenskému zásahu a nyní trvá již několikaletá částečná vojenská okupace země, jsou a zůstanou sovětské činitele odpovědní za průběh normalizace politické situace po odchodu sovětských vojsk. Spojené státy byly kritizovány nejen za intervenci ve Vietnamu, ale také – a zcela právem – za způsob, jakým intervenci ukončily, ze země se stáhly a v jakém stavu ponechaly jižní část Vietnamu po svém odchodu (statisíce a milióny obětí, utíkajících ze země a hynoucích na útěku v přeplněných lodkách, často navíc přepadávaných bandity atd. atd. Stejně tak je třeba kriticky vidět eventuelní stažení sovětských vojsk s Afghánistánem. Jestliže se mohly velmoci dohodnout o odchodu vojsk z po válce obsazeného Rakouska a o statutu budoucího samostatného a neutrálního rakouského státu, je v tom třeba vidět určitý vzor pro podobná mezinárodní ujednání v jiných případech. Navíc takový neslavný odchod, aniž by se ukázalo, že intervence může být čímkoliv ospravedlněna, povede nutně k prohloubení vnitropolitických obtíží, spojených s padlými anebo vracejícími se sovětskými vojáky a s postavením jejich i jejich rodin v sovětské společnosti. Spojené státy dosud zcela nestrávily své veterány, a sovětské vedení musí počítat s potížemi dost podobnými. Gorbačovova slova si nemohu vyložit jinak než dvojím způsobem. Buď jde o politickou neprozíravost, byť dobře míněnou, a pak může být dalším vývojem zaskočen. Anebo jde o kalkul, v němž celá záležitost má v Gorbačovových očích hlavní význam pro vnitřní situaci a pro vnitropolitický zápas o perestrojku a o kritický pohled na dosavadní stranickou a státní politiku a její dosud přežívající příznivce a obhajovatele. A v tom případě nemůžeme nevidět, že takový kalkul je spojen s „realistickým“ až cynickým postojem k mezinárodní odpovědnosti tak velké a mocné země, jako je Sovětský svaz. To už samo o sobě nevěští nic dobrého pro budoucnost a diskvalifikuje to samotného Gorbačova jako světového státního politika, i když by se mu jeho úmysl vnitropoliticky zdařil. – A potom, celá věc má analogie a stává se precedensem pro obdobné záležitosti, spojené s obdobnými kontexty. To vidíme velmi jasně, když to aplikujeme na situaci naši. I kdyby Gorbačov dnes zase řekl slova, která před dvaceti lety pronesl (prý) Brežněv, totiž „eto vaše dělo“, pak by se tím jen vyvlékal z odpovědnosti za to, že naše dnešní vnitřní situace je právě taková, jaká je. Kdyby nebyla právě v důsledku intervence situace tak pronikavě vychýlena z normality v kdejakém směru, pak by i dnešní situace mohla být řešena vnitřními silami – a mohlo by se právě říci totéž, co Gorbačov říká o situaci v Afghánistánu. Ale situace právě normální není, a že není normální, za to nese Sovětská vláda a strana odpovědnost. Proto náleží k její odpovědnosti také spoluúčast na tom, aby důsledky, jež zavinila nebo spoluzavinila, byly odstraněny nebo napraveny.

9. II. 88